

METODICKÉ POZNÁMKY

Šetření Agrocensus probíhá jednou za deset let na základě právních norem daných Evropskou unií. V současné době platí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1166/2008 ze dne 19. listopadu 2008, o statistických zjišťováních o struktuře zemědělských podniků a o statistickém zjišťování o metodách zemědělské výroby a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 571/88. Prováděcím předpisem k uvedenému nařízení je nařízení Komise (ES) č. 1200/2009 ze dne 30. listopadu 2009.

Cílem šetření Agrocensus 2010 bylo zjistit detailní a komplexní údaje o rozsahu českého zemědělství, tj. o velikosti a struktuře zemědělských subjektů, jejich vybavenosti, výrobní orientaci, mimozemědělských a doplňkových činnostech. Tentokrát bylo součástí výkazu i tzv. Šetření o metodách zemědělské výroby (*Survey on Agricultural Production Methods*, SAPM), v němž byly zjišťovány ukazatele jako například používané metody orby, ustájovací kapacity hospodářských zvířat, zřizování krajinných prvků apod. Mnohé z ukazatelů SAPM byly zjišťovány vůbec poprvé; jednalo se především o ukazatele přinášející informace o vlivu zemědělské činnosti na životní prostředí (již zmíněné zřizování krajinných prvků nebo metody orby, dále například pokryv půdy v zimním období, způsob aplikace statkových hnojiv, spotřeba vody na zavlažování apod.).

Podle výše jmenované legislativy se zjišťování týká (i) zemědělských subjektů¹, jejichž obhospodařovaná zemědělská půda činí nejméně jeden hektar; (ii) zemědělských subjektů, jejichž obhospodařovaná zemědělská půda činí méně než jeden hektar, jestliže tyto subjekty produkují určitou část na prodej nebo jestliže přesahuje některou fyzickou prahovou hodnotu. Členské státy mohou použít pro zjišťování práh větší než jeden hektar. Musí ho však stanovit na takové úrovni, aby ze šetření byly vyloučeny jen menší zemědělské subjekty, které tvoří celkem nejvýše 2 % celkové obhospodařované zemědělské půdy a nejvýše 2 % z celkového počtu dobytčích jednotek. Prahové hodnoty stanovené pro Agrocensus 2010 pro Českou republiku tedy byly následující:

- 5 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo najaté, nebo
- 1 ha sadů, nebo
- 3 500 m² vinic, nebo
- součtová plocha zeleniny, jahod a květin od výměry 2 500 m², nebo
- chov 5 ks skotu, nebo
- 10 ks prasat, nebo
- 10 ks koz a ovcí, nebo
- chov 100 ks drůbeže včetně běžců.

Z celkového počtu 26 908 oslovených zemědělských subjektů splnilo prahové hodnoty zjišťování 22 684 subjektů (tj. 85,0 %), necelých 9 % dotázaných dočasně pozastavilo nebo definitivně ukončilo zemědělskou činnost. Z různých důvodů se zjišťování nezúčastnilo 2,1 % zemědělců. Zbylá 4 % představují subjekty, které nedosáhly prahových hodnot. Předkládané údaje za 22 684 zemědělských subjektů splňují podmínku pokrytí alespoň 98 % zemědělské půdy a 98 % z celkového počtu velkých dobytčích jednotek.

Pro Agrocensus v roce 2000 byly použity nižší prahové hodnoty než v roce 2010 (výměra od 1 ha obhospodařované zemědělské půdy a doplňková kritéria). Pro srovnání výsledků obou šetření tedy byla data z roku 2000 přepočtena na prahové hodnoty definované pro rok 2010.

V Agrocenzu 2000 zastoupená právní forma „samostatně hospodařící rolník“ byla k 1. květnu 2009 zrušena. Fyzické osoby dříve takto evidované a pokračující v zemědělské činnosti se musely přeregistrovat podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Nově tak vznikly právní formy „zemědělský podnikatel – fyzická osoba nezapsaná v obchodním rejstříku“ a „zemědělský podnikatel – fyzická osoba zapsaná v obchodním rejstříku“. V tabulkách členěných podle právních forem uvádíme právní formu ve zkrácené formě „zemědělský podnikatel“. Fyzické osoby provozující pouze drobné pěstitelské a chovatelské činnosti anebo prodávající nezpracované rostlinné a živočišné výrobky nepodléhají registraci a jsou vedeny jako fyzické osoby neevidované, tj. bez IČO.

¹ Zemědělským subjektem se rozumí technicko–hospodářská jednotka, která podléhá jednotnému řízení a provádí činnosti podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) jako svou primární nebo sekundární činnost. Tyto činnosti jsou: pěstování plodin jiných než trvalých (01.1), pěstování trvalých plodin (01.2) včetně produkce vína z hroznů pocházejících z vlastní produkce, množení rostlin (01.3), živočišná výroba (01.4), smíšené hospodářství (01.5), podpůrné činnosti pro zemědělství a posklizňové činnosti (01.6). Nejsou zahrnuty zemědělské subjekty s chovem ostatních zvířat (01.49) vyjma chovu pštrosů, emu a králíků, chovu včel a výroby medu a včelího vosku. Dále se ze šetření vyjímají všechny zemědělské subjekty, které výhradně provádějí činnosti ve skupině 01.6, kromě subjektů udržujících zemědělskou půdu v dobrém zemědělském a environmentálním stavu.